

Ware Christelijke Religie

Vervolg van– Hoofdstuk 6

HET GELOOF.

372. 4. Deze wederkerige verbinding van de Heer en de mens is door de naastenliefde en het geloof.

Heden ten dage weet men, dat de Kerk het lichaam van Christus maakt, en dat eenieder in wie de Kerk is, in enig lid van dit lichaam is, overeenkomstig Paulus: ‘En Hij heeft alles onder Zijn voeten gesteld en Hem als hoofd boven al wat is, gegeven aan de gemeente, die zijn lichaam is, vervuld met Hem, die alles in allen volmaakt’, (Efeziërs 1:23); ‘Gij nu zijt het lichaam van Christus en ieder voor zijn deel leden’, (1 Corinthiërs 12:27); ‘Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden niet alle dezelfde werkzaamheden hebben, zo zijn wij, maar ieder afzonderlijk, leden ten opzichte van elkaar’, (Romeinen 12:4,5).

Maar wat is het lichaam van Christus anders dan het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware? Dit wordt verstaan onder de woorden van de Heer bij Johannes: ‘Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem’, (Johannes 6:56).

Onder het vlees van de Heer, alsmede onder het brood wordt het Goddelijk Goede verstaan, en onder Zijn bloed alsmede onder de wijn wordt het Goddelijk Ware verstaan.; dat dit bedoeld wordt, zie men in het hoofdstuk over ‘het Heilig Avondmaal’.

Hieruit volgt, dat voorzoveel de mens in de goedheden van de naastenliefde en in de waarheden van het geloof is, hij in de Heer is en de Heer in hem is; want de verbinding met de Heer is een geestelijke verbinding en de geestelijke verbinding geschiedt enig en alleen door de naastenliefde en het geloof.

Dat de verbinding van de Heer en de Kerk, en vandaar van het goede en het ware, gelegen is in alle en in elk van de dingen van het Woord, werd in het hoofdstuk over ‘de Heilige Schrift’, nrs. 248 tot 253 aangetoond en aangezien de naastenliefde het goede is, en het geloof het ware, is er overal in het Woord een verbinding van de naastenliefde en het geloof.

Hieruit volgt nu, dat de Heer de naastenliefde en het geloof in de mens is, en dat de mens de naastenliefde en het geloof in de Heer is.

Want de Heer is de geestelijke naastenliefde en het geestelijk geloof in de natuurlijke naastenliefde en het natuurlijke geloof van de mens, en de mens is de natuurlijke naastenliefde en het natuurlijke geloof uit de geestelijke naastenliefde en het geestelijk geloof van de Heer, welke tezamen verbonden de natuurlijk-geestelijke naastenliefde en het natuurlijk-geestelijk geloof maken.

VIII. De naastenliefde en het geloof zijn tezamen in de goede werken.

373. In elk werk dat uit de mens voortgaat, is de mens geheel en al zoals hij is naar zijn gezindheid of zoals hij wezenlijk is.

Onder de gezindheid wordt de aandoening van zijn liefde en de daaruit voortvloeiende gedachte verstaan; deze vormen zijn natuur en in het algemeen zijn leven.

Indien wij de werken zo beschouwen, zijn het als het ware spiegels van de mens.

Dit kan verduidelijkt worden door iets dergelijks bij beesten en wilde dieren; een beest is een beest, en een wild dier is een wild dier in al zijn doen; een wolf is een wolf in al het zijne; een tijger is een tijger in al het zijne, een vos is een vos in al het zijne; en een leeuw is een leeuw in al het zijne, evenzo een schaap en een bokje in al het hunne.

Evenzo is het met de mens gesteld, maar deze is zo, als hij in zijn innerlijke mens als een wolf of een vos is, dan is al zijn doen, dus innerlijk wolfachtig en vosachtig, en omgekeerd, wanneer hij een schaap of een lam is.

Dat hij echter van dien aard in al zijn doen is, komt niet tevoorschijn in zijn uitwendige mens, omdat deze zich wenden en keren kan rondom de innerlijke mens, maar toch ligt het binnenin de innerlijke mens verborgen.

De Heer zegt: 'De goede mens brengt het goede voort uit de goede schat van zijn hart; en de kwade mens brengt het kwade voort uit de kwade schat van zijn hart', (Lucas 6:45); voorts ook: 'Iedere boom wordt aan zijn eigen vrucht gekend; men leest geen vijgen van doornen, en men oogst geen druif van bramen', (Lucas 6:44).

Dat de mens van dien aard is in alle en elk van de dingen die uit hem voortgaan, zoals hij in zijn innerlijke mens is, openbaart zich op levende wijze bij hem na de dood, want dan leeft hij als innerlijk en niet langer als uitwendig mens.

Dat het goede in de mens is, en dat alle werk dat uit hem voortgaat, goed is, wanneer de Heer, de naastenliefde en het geloof in zijn innerlijke mens zetelt, zal in de volgende orde worden aangetoond:

1. De naastenliefde is wel willen, en de goede werken zijn vanuit wel willen wel doen.
2. Naastenliefde en geloof zijn slechts dingen van het gemoed en vergankelijk, zo zij niet, wanneer het mogelijk is, in de werken bepaald worden, en daarin tezamen bestaan.
3. De naastenliefde alleen brengt geen goede werken voort, en nog minder het geloof alleen, maar de naastenliefde en het geloof tezamen brengen ze voort.

Maar hierover punt voor punt.

374. 1. De naastenliefde is wel willen, en de goede werken zijn wel doen vanuit wel willen.

De naastenliefde en de werken zijn van elkaar onderscheiden als wil en handeling, en als de aandoening van het gemoed en de werking van het lichaam; bijgevolg ook als de innerlijke mens en de uitwendige, en deze verhouden zich tot elkaar als oorzaak en uitwerking, aangezien de oorzaken van alle dingen in de innerlijke mens gevormd worden, en alle uitwerkingen daaruit in de uitwendige mens plaatsvinden.

Daarom is de naastenliefde, omdat die tot de innerlijke mens behoort, wel willen, en zijn de werken omdat die tot de uitwendige mens behoren. wel doen vanuit wel willen.

Maar toch is er een oneindige verscheidenheid tussen het wel willen van de een en het wel willen van de ander, want al datgene wat door de een ten gunste van de ander wordt gedaan, wordt geacht of schijnt voort te vloeien uit wel willen of uit welwillendheid; toch weet men niet of de weldaden uit naastenliefde voortvloeien, nog minder uit welke naastenliefde, de echte of de onechte.

Deze oneindige verscheidenheid tussen het wel willen van de een en van de ander, ontleent haar oorsprong aan het einddoel, de bedoeling en het daaruit voortvloeiende voornemen; deze liggen binnen in de wil om goed te handelen verborgen.

De hoedanigheid van elke wil komt daarvandaan; en de wil zoekt in het verstand de middelen en de manieren om zijn einddoelen te bereiken, en dit zijn de uitwerkingen, en daarin stelt hij zich in het licht om niet alleen de redenen te zien, maar ook de gelegenheden wanneer en hoe hij zich in daden zal bepalen en zo zijn uitwerkingen voortbrengen, die de werken zijn; en tevens brengt de wil zich in het verstand in de macht tot handelen.

Hieruit volgt, dat de werken naar het wezen tot de wil, naar de vorm tot het verstand, en naar de werkelijkheid tot het lichaam behoren; op deze wijze daalt de naastenliefde in de goede werken neer.

Dit kan toegelicht worden door de vergelijking met een boom.

De mens zelf is naar al zijn dingen genomen als een boom, waarvan het zaad als het ware het einddoel, de bedoeling en het voornemen om vrucht voort te brengen verborgen zijn.

In dit opzicht stemt het zaad overeen met de wil bij de mens, waarin zoals gezegd, deze drie dingen zijn.

Daarna spruit het zaad uit zijn innerlijke dingen tevoorschijn uit de aarde en bekleedt zich met takken, twijgen en bladeren, en bereidt zichzelf aldus de middelen tot de einddoelen, die de vruchten zijn; hierin stemt de boom overeen met het verstand bij de mens, en tenslotte wanneer de tijd komt en de gelegenheid tot bepaling daar is, bloeit de boom en brengt vruchten voort; hierin stemt de boom overeen met de goede werken bij de mens.

Dat de vruchten naar het wezen ervan tot het zaad, naar de vorm tot twijgen en bladeren, en naar de werkelijkheid tot het hout van de boom behoren, is duidelijk.

Dit kan ook toegelicht worden door de vergelijking met een tempel.

De mens is een tempel Gods, volgens Paulus: 'Weet gij niet dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest van God in u woont? Zo iemand Gods tempel schendt, God zal hem schenden.

Want de tempel Gods, en dat zijt gij, is heilig!', (1 Corinthen 3:16,17); 'Welke gemeenschappelijke grondslag heeft de tempel Gods met afgoden? Wij toch zijn de tempel van de levende God, gelijk God gesproken heeft: Ik zal onder hen wonen en wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn', (2 Corinthiërs 6:16); 'In Hem wast elk bouwwerk, goed ineensluitend, op tot een tempel, heilig in de Here, in wie ook gij meegebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest', (Efeziërs 2:21,22).

Einddoel, bedoeling en voornemen zijn het heil en het eeuwige leven voor de mens als tempel van God.

Hierin is overeenstemming met de wil, waarin deze drie dingen zijn; daarna neemt hij de leerstellige dingen van het geloof en van de naastenliefde in zich op uit de ouders, leermeesters en predikers, en wanneer hij over zijn eigen oordeel beschikt uit het Woord en uit de leerstellige boeken, welke dingen alle middelen tot het einddoel zijn; hierin is overeenstemming met het verstand.

Tenslotte vindt de bepaling in nutten plaats overeenkomstig de leerstellige dingen als middelen, en deze geschiedt door de handelingen van het lichaam, die goede werken worden genoemd.

Zo brengt het einddoel door de bemiddelende oorzaken de uitwerkingen voort, die naar het wezen tot het einddoel behoren, naar de vorm tot de leerstellige dingen van de Kerk en naar de werkelijkheid tot de nutten; zo wordt dus de mens een tempel Gods.

375. 2. Naastenliefde en geloof zijn slechts dingen van het gemoed en vergankelijk, als zij niet, wanneer het mogelijk is, in de werken bepaald worden en daarin tezamen bestaan.

Heeft de mens niet een hoofd en een lichaam, die verbonden zijn door een nek; en is er niet in het hoofd een gemoed dat wil en denkt, en in het lichaam de macht, die handelt en ten uitvoer brengt? Indien daarom de mens alleen maar wel zou willen of wel zou denken vanuit naastenliefde, en niet wel doen en vandaar nut betrachten, zou de mens dan niet gelijk een hoofd alleen en dus zoals een gemoed alleen zijn, die op zichzelf alleen, zonder lichaam niet kunnen blijven bestaan.

Wie ziet hieruit niet, dat de naastenliefde en het geloof, niet naastenliefde en geloof zijn, zolang ze alleen in het hoofd en in het gemoed daarvan zijn, en niet in het lichaam.

Want dan zijn ze zoals vogels, die in de lucht vliegen zonder enige rustplaats op aarde, en ook als vogels die met eieren bevrucht zijn, maar geen nest hebben, zodat de eieren uit hen in de lucht of op het takje van een boom zouden vallen en op de aarde neervallen en breken.

Er bestaat niets in het gemoed, waarmee niet iets in het lichaam overeenstemt, en dat wat overeenstemt, kan zijn belichaming genoemd worden.

Daarom zijn de naastenliefde en het geloof, zolang die zich alleen in het gemoed bevinden, in de mens niet belichaamd, en dan kunnen ze vergeleken worden met luchtwezens, die spoken worden genoemd, zoals de Faam door de Ouden werd uitgebeeld met een lauwerkrans om het hoofd en een hoorn des overvloeds in de hand; en daar zij zulke spoken zijn en niettemin kunnen denken, zo kunnen ze wel niet anders dan door fantasieën heen en weer worden gedreven.

Dit gebeurt ook door middel van redeneringen vanuit verschillende sofistieën, nauwelijks anders als het moerasriet in de wind, terwijl daaronder op de bodem slakken liggen en aan de oppervlakte kikkers kwaken.

Wie kan niet zien dat dergelijke dingen gebeuren, wanneer men alleen maar uit het Woord het een en ander over de naastenliefde en het geloof weet, en deze niet doet? De Heer zegt ook: 'Eenieder die Mijn woorden hoort en deze doet, die zal Ik vergelijken met een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots heeft gebouwd; maar eenieder, die Mijn woorden hoort en deze niet doet, die zal met een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand heeft gebouwd, of op de aardbodem zonder fundament', (Mattheüs 7:24,26; Lucas 6:47,48,49).

De naastenliefde en het geloof met hun kunstmatige voorstellingen, zolang de mens ze niet beoefent, kunnen vergeleken worden met vlinders in de lucht, waarop de mus, zodra zij ze ziet, toeschiet en ze verslindt.

De Heer zegt ook: 'Een zaaier ging uit om te zaaien, en een deel daarvan viel op de harde weg, en de vogelen kwamen en aten het op', (Mattheüs 13:3,4).

376. Dat de naastenliefde en het geloof de mens hoegenaamd van geen nut zijn, wanneer zij alleen maar in één halfgrond van zijn lichaam, dat wil zeggen, in zijn hoofd hangen, en niet bevestigd zijn in werken, blijkt uit duizend plaatsen in het Woord, waaruit ik alleen de volgende zal aanvoeren: 'Iedere boom die geen goede vrucht maakt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen', (Mattheüs 7:19,20,21); 'Die in de goede aarde gezaaid is, deze is het, die het Woord hoort en daarop merkt, en vrucht draagt en maakt'; 'Toen Jezus deze dingen gezegd had, riep Hij uit: Die oren heeft om te horen, die hore', (Mattheüs 13:3 tot 9,23,43); 'Jezus zei: Mijn moeder en Mijn broeders zijn deze, die het Woord Gods horen en datzelfde doen', (Lucas 8:21).

'Wij weten dat God de zondaars niet hoort, maar zo iemand God vereert en Zijn wil doet, die hoort Hij', (Johannes 9:31); 'Indien u deze dingen weet, zalig bent u, zo gij deze doet', (Johannes 13:17); 'Die Mijn geboden heeft en dezelve doet, die is het, die Mij liefheeft; en Ik zal hem liefhebben en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren, en Ik zal tot hem komen en Ik zal woning bij hem maken', (Johannes 14:15 tot 21,23); 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt', (Johannes 15:8,16); 'Niet de hoorders van de wet worden door God gerechtvaardigd, maar de daders van de wet', (Romeinen 2:13; Jacobus 1:22); 'God zal in de dag van de toorn en van het rechtvaardige oordeel eenieder vergelden naar zijn werken', (Romeinen 2:5,6); 'Wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat eenieder zal wegdragen hetgeen hij door het lichaam gedaan heeft naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad', (2 Corinthen 5:10); 'De Zoon des Mensen zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, en alsdan zal Hij eenieder vergelden naar zijn daden', (Mattheüs 16:27); 'Ik hoorde een stem uit de hemel, zeggende: Zalig zijn de doden die in de Heer sterven, van nu aan; de Geest zegt: Opdat zij rusten mogen van hun arbeid, hun werken volgen met hen', (Openbaring 14:13); 'Een boek werd geopend, dat des levens is; en de doden werden geoordeeld uit hetgeen in het boek geschreven was, allen naar hun werken', (Openbaring 20:12,13); 'Ziet, Ik kom haastelijk, en Mijn loon is met Mij, om eenieder te geven naar zijn werk', (Openbaring 22:12); 'Jehovah wiens ogen open zijn over alle wegen van de mensen, om eenieder te geven naar zijn wegen, en naar de vrucht van zijn werken', (Jeremia 32:19); 'Ik zal

bezoeken naar zijn wegen en zijn werken hem vergelden', (Hosea 4:9); 'Jehovah heeft naar onze wegen, en naar onze werken met ons gedaan', (Zacharia 1:6), behalve op duizenden andere plaatsen. Hieruit kan blijken, dat de naastenliefde en het geloof geen naastenliefde en geen geloof zijn, voordat zij in de werken zijn, en dat ze, wanneer ze alleen maar boven de werken zijn in een uitspannel of in het gemoed, zijn zoals beelden van een tabernakel of van een tempel in de lucht, wat niets anders dan luchtverschijnselen zijn en vanzelf verdwijnen; en dat zij zijn zoals schilderingen op papier, dat de motten verteren, alsmede, dat zij zijn zoals woningen boven op het dak, waar geen slaappleats is, en niet in huis.

Hieruit kan men nu zien, dat de naastenliefde en het geloof vergankelijke dingen zijn, zolang zij alleen maar in het gemoed zijn, wanneer zij niet, zo het mogelijk is, in de werken bepaald worden en daarin tezamen bestaan.

377. 3. De naastenliefde alleen brengt geen goede werken voort, nog minder het geloof alleen, maar de naastenliefde en het geloof tezamen brengen ze voort.

De reden hiervan is deze: dat de naastenliefde zonder het geloof geen naastenliefde is, en dat het geloof zonder de naastenliefde geen geloof is, zoals boven in nrs. 355 tot 358 werd aangetoond. Daarom bestaat er geen op zichzelf staande naastenliefde, noch op zichzelf staand geloof; vandaar kan men ook niet zeggen, dat de naastenliefde van zichzelf goede werken voortbrengt, welke dan ook, en evenmin het geloof.

Het is hiermee gesteld als met de wil en het verstand; er bestaat geen op zichzelf staande wil, en daarom brengt hij ook niets voort; en ook bestaat er geen op zichzelf staand verstand; dit brengt evenmin iets voort.

Maar alle voortbrenging geschiedt door beide tezamen, en geschiedt uit het verstand vanuit de wil. Dat het hiermee evenzo gesteld is, komt omdat de wil de woning is van de naastenliefde, en het verstand de woning van het geloof is.

Dat er gezegd wordt 'nog minder het geloof alleen' komt, omdat het geloof waarheid is, en omdat de werking ervan daarin bestaat, de waarheden te doen, en omdat deze de naastenliefde en haar betrachtning verlichten.

Dat de waarheden verlichten, leert de Heer toen Hij zei: 'Die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, aangezien zij in God gedaan zijn', (Johannes 3:21).

Wanneer daarom de mens de goede werken overeenkomstig de waarheden doet, dan doet hij ze in het licht, dat wil zeggen, met inzicht en wijsheid.

De verbinding van de naastenliefde en het geloof is als een huwelijk van echtgenoot en echtgenote; uit de echtgenoot als vader en uit de echtgenote als moeder wordt al het natuurlijke kroost geboren; desgelijks wordt uit de naastenliefde als vader en uit het geloof als moeder al het geestelijke kroost geboren; dit zijn de erkenningen van het goede en het ware; vanuit deze dingen wordt de verwekking van de geestelijke families gekend.

In het Woord wordt ook in de geestelijke zin door de echtgenoot en vader het goede van de naastenliefde aangeduid, en door de echtgenote en moeder het ware van het geloof.

Ook hieruit blijkt duidelijk dat noch de naastenliefde alleen, noch het geloof alleen goede werken kan voortbrengen, zoals noch een echtgenoot alleen, noch een echtgenote alleen enig kroost kan voortbrengen.

De waarheden van het geloof verlichten niet alleen de naastenliefde, maar bepalen ook de hoedanigheid ervan en voeden haar bovendien.

Daarom is een mens die naastenliefde heeft, en niet de waarheden van het geloof, gelijk iemand die 's nachts in een tuin wandelt en vruchten van de bomen plukt, en niet weet of ze van goed nut of van boos nut zijn.

Aangezien de waarheden van het geloof de naastenliefde niet alleen verlichten, maar zoals gezegd ook de hoedanigheid ervan bepalen, zo volgt hieruit, dat naastenliefde zonder de waarheden van het geloof is als een vrucht zonder sap, als een verdroogde vijg, of als een druif nadat de wijn er uit is geperst.

Aangezien de waarheden van het geloof, zoals eveneens gezegd werd, de naastenliefde voeden, zo volgt, dat wanneer de naastenliefde zonder de waarheden van het geloof is, zij geen ander voedsel heeft dan de mens heeft van het eten van verbrand brood en tegelijk van het drinken van onrein water uit een moeras.

IX. Er is een echt geloof, een onecht geloof en een huichelachtig geloof.

378. De christelijke Kerk begon al van haar wieg af aanbestookt en verscheurd te worden door scheuringen en ketterijen, en in de loop van de tijd vaneengereten en verminkt te worden, nauwelijks anders dan zoals men leest van de mens, die van Jeruzalem naar Jericho ging, door rovers omringd werd, die na hem te hebben uitgetogen en slagen toegebracht te hebben, halfdood lieten liggen, (Lucas 10:30).

Daardoor is geschied, zoals men leest over de Kerk bij Daniël: ‘Tenslotte over de vogel der gruwelen zal verlaten zijn, en tot de voleinding en de beslissing toe, zal het druipen op de verwoesting’, (Daniël 9:27), en overeenkomstig deze woorden die door de Heer zijn gesproken: ‘Dan zal het einde komen, wanneer gij zult zien de gruwel der verlaten, voorspeld door Daniël, de profeet’, (Mattheüs 24:14,15).

Haar lot kan vergeleken worden met een schip, dat, met kostbare koopwaren beladen, bij het uitvaren van de haven terstond door de storm werd rondgeslingerd, en kort daarop in de zee schipbreuk leed en zonk, waarbij toen de koopwaren gedeeltelijk door het water bedorven en gedeeltelijk door de vissen verscheurd werden.

Dat de christelijke Kerk van kindsbeen af zo geteisterd en uiteengerukt werd, blijkt uit de kerkgeschiedenis.

Zo bijvoorbeeld zelfs al in de tijd van de apostelen, door Simon, die van afkomst een Samaritaan was en een magiër van beroep, waarover in, (Handelingen 8:9 en vervolg).

Ook door Hymeneus en Philetus, die door Paulus in zijn brief aan Timotheus vermeld worden; alsmede door Nicolaüs, waarnaar de Nicolaïten genoemd werden, die vermeld worden in (Openbaring 2:6; Handelingen 6:5), en bovendien door Cerinthus.

Na de tijden van de apostelen stonden tal van andere sekten op, zoals de: Marcionieten, Noëtianen, Valentinianen, Encratiëten, Cataphrygen, Quartodecimanen, Alogianen, Catharen, Origenisten of Adamantinen, Sabellianen, Samosatënen, Manicheïsten, Meletianen en tenslotte de Arianen.

Na deze tijden vielen ook hele troepen kettters de Kerk binnen, zoals de: Donatisten, Photinianen, Akatianen of Semi-arianen, Eunomianen, Macedonianen, Nestorianen, Predestinatianen, Papisten, Zwinglianen, Anabaptisten, Schwenckfeldianen, Synergisten, Socinianen, Antitrinitarianen, Quakers, Herrenhutters, en nog tal van anderen meer.

Tenslotte werden deze overvleugeld door Luther, Melancton en Calvijn, van wie de dogma's heden ten dage heersen.

De oorzaken van zoveel scheuringen en opstanden in de Kerk zijn in hoofdzaak deze drie: de eerste: dat de Goddelijke Drievuldigheid niet werd begrepen; de tweede: dat er niet enig juiste erkentenis van de Heer bestond; de derde: dat het lijden aan het kruis als de verlossing zelf werd genomen. Zolang men in onwetendheid verkeert omtrent deze drie dingen, die toch de wezenlijke dingen zelf van het geloof zijn, waardoor de Kerk is en Kerk genoemd wordt, kan men niet anders, dan alle dingen daarvan averechts en alle richtingen uittrekken, en tenslotte in het tegenovergestelde; en eenmaal daar gekomen, toch geloven dat men in het ware geloof in God is, en in het geloof van alle waarheden van God.

Het is met zulke mensen evenzo gesteld als met hen, die de ogen met een doek bedekken, en zo in hun fantasie recht vooruitlopen, terwijl zij toch stap voor stap scheef afwijken, en tenslotte naar de tegenovergestelde richting ombuigen, waar een kuil is waar zij in vallen.

Maar de mens van de Kerk kan op geen andere wijze van zijn afdwaling op de weg van het ware worden teruggebracht, dan alleen daardoor, dat hij weet wat het ware geloof is, wat onecht geloof en wat huichelachtig geloof is.

Daarom zal aangetoond worden:

1. Dat het ware geloof enig is, en dat dit het geloof is in de Heer God Zaligmaker Jezus Christus, en dat het is bij hen, die geloven dat Hij de Zoon van God, de God van hemel en aarde, en één met de Vader is.
2. Dat onecht geloof elk geloof is, dat van het ware geloof, dat enig is, afwijkt, en dat het bij hen is die van elders inklimmen, en de Heer niet als God, maar alleen als mens beschouwen.
3. Dat het huichelachtig geloof geen geloof is.

379. 1. Het ware geloof is enig, en het is het geloof in de Heer God Zaligmaker Jezus Christus, en het is bij hen die geloven, dat Hij de Zoon van God, de God van hemel en aarde, en één met de Vader is.

Dat het ware geloof enig is, komt omdat het geloof de waarheid is, en de waarheid kan niet in stukken gebroken en gesneden worden, zodat een deel ervan naar links en een ander deel naar rechts zwenkt en toch waarheid blijft.

Het geloof in algemene zin bestaat uit ontelbare waarheden, want het is een samenstel daarvan; maar deze ontelbare waarheden vormen als het ware één lichaam, en in dit lichaam zijn waarheden, die zijn leden vormen; sommige vormen de leden die van de borst afhangen, zoals de armen en de handen, sommige die, welke van de lendenen afhangen, zoals de voeten en de voetzolen; de innerlijke waarheden echter vormen het hoofd en de waarheden die het naast daaruit voortgaan, vormen de zintuigen die in het aangezicht zijn.

Dat de innerlijke waarheden het hoofd vormen, komt omdat wanneer het innerlijke genoemd wordt, ook het hogere bedoeld wordt, want in de geestelijke wereld zijn alle innerlijke dingen ook de hogere; zo is het met de drie hemelen aldaar gesteld.

De ziel en het leven van dit lichaam en van al de leden ervan is de Heer God Zaligmaker, en dit is de reden waarom de Kerk door Paulus 'het lichaam van Christus' wordt genoemd, en dat de mensen van de Kerk overeenkomstig de staten van de naastenliefde en van het geloof bij hen de leden daarvan uitmaken.

Dat het ware geloof het enige geloof is, leert Paulus ook, aldus: 'Eén lichaam is het, en één geest, één Heer, één geloof, één doop, één God; Hij heeft gegeven het werk van de bediening tot opbouw van het Lichaam van Christus, totdat wij allen zullen komen tot de eenheid van geloof en de erkenning van de Zoon van God, en tot een volkomen man, tot de mate van de wasdom van de volheid van Christus', (Efeziërs 4:4,5,6,12,13).

Dat het ware geloof, dat het enige is, het geloof in de Heer God Zaligmaker Jezus Christus is, werd boven in nrs.

337,338,339 volledig aangetoond.

Dat het ware geloof echter bij hen is, die geloven dat de Heer de Zoon van God is, komt omdat zij ook geloven, dat Hij God is, en omdat het geloof niet geloof is, wanneer het niet geloof is in God.

Dat dit punt van het geloof de voornaamste van alle waarheden is, die het geloof binnengaan en het vormgeven, blijkt uit de woorden van de Heer tot Petrus, toen deze zei: 'Gij zijt Christus, de Zoon van de levende God: Zalig zijt gij Simon: Ik zeg u: op deze rots zal Ik Mijn Kerk bouwen, en de poorten van de hel zullen dezelve niet overweldigen', (Mattheüs 16:16,17,18).

Onder rots wordt hier, als elders in het Woord, de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en ook het Goddelijk Ware uit de Heer.

Dat dit ware het voornaamste is, en gelijk een diadeem op het hoofd en gelijk een scepter in de hand van het lichaam van Christus, blijkt uit de woorden van de Heer, dat Hij op deze rots Zijn Kerk zal bouwen en dat de poorten van de hel haar niet zullen overweldigen.

Dat dit punt van het geloof van dien aard is, blijkt uit het volgende bij Johannes: ‘Zo wie beleden zal hebben, dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God’, (1ste Brief van Johannes 4:15).

Behalve dit merkteken dat men in het ware geloof is, dat enig is, bestaat er nog een tweede, namelijk, dat men gelooft, dat de Heer de God is van hemel en aarde; dit volgt uit het voorafgaande, dat Hij de Zoon van God is, en uit deze plaatsen: ‘Dat in Hem al de volheid van de Godheid is’, (Colossenzen 2:9); ‘dat Hij de God is van hemel en aarde’, (Mattheüs 28:18); ‘dat alle dingen van de Vader de Zijne zijn’, (Johannes 3:35; 16:15).

De derde aanwijzing, dat zij die in de Heer geloven, innerlijk in het geloof in Hem zijn, dus in het ware geloof dat enig is, bestaat hierin, dat zij geloven, dat de Heer één is met God de Vader.

Dat Hij één is met God de Vader, en dat Hij de Vader Zelf in het Menselijke is, werd volledig aangetoond in het hoofdstuk over de Heer en over de Verlossing, en blijkt ook allerduidelijkst uit de woorden van de Heer Zelf, ‘dat de Vader en Hij één zijn’, (Johannes 10:30); ‘dat de Vader in Hem en Hij in de Vader is’, (Johannes 10:38; 14:10,11); ‘dat Hij tot de discipelen zei: dat zij van nu aan de Vader gezien en gekend hadden’; en dat Hij Filippus aanzag en zei: ‘dat hij nu de Vader zag en kende’, (Johannes 14:7 e.v.).

Dat deze drie punten de kenmerkende getuigenissen zijn, dat men in het geloof in de Heer is, dus in het ware geloof, dat het enige is, komt, omdat niet alleen degenen die zich tot de Heer richten, in het geloof in Hem zijn; want het ware geloof is innerlijk en tevens uitwendig; zij bij wie deze drie kostbaarheden van het geloof zijn, zijn zowel in de innerlijke als in de uitwendige dingen van dit geloof, zodat het niet alleen een schat in hun hart, maar ook een kleinood in hun mond is.

Anders is het gesteld bij hen, die Hem niet als God van hemel en aarde, en niet als één met de Vader erkennen.

Deze mensen zien innerlijk ook naar andere goden die dezelfde macht hebben, maar zij geloven dat deze macht door de Zoon moet worden uitgeoefend, hetzij als plaatsvervanger, hetzij als iemand die het vanwege de verlossing verdiend heeft te heersen over hen die Hij verlost.

Maar dezen breken het ware geloof in stukken door de verdeling van de eenheid van God, welk geloof, eenmaal in stukken gebroken, geen geloof meer is, maar slechts een schim van geloof, dat natuurlijk beschouwd, als een beeld daarvan verschijnt, maar dat geestelijk beschouwd, een hersenschim wordt.

Wie kan ontkennen dat het ware geloof een geloof in één God is, die God is van hemel en aarde, bijgevolg in God de Vader in menselijke vorm, dus in de Heer? Deze drie merktekenen, getuigenissen en aanwijzingen, dat het geloof in de Heer het geloof zelf is, zijn gelijk de toetsstenen, door middel waarvan het goud en het zilver onderkend wordt; en zij zijn gelijk de stenen of wijzers aan de wegen, die de weg naar de tempel wijzen, waar de éne en ware God vereerd wordt, en zij zijn zoals lampen op de rotsen of bakens in zee, waaraan de zeelieden in de nacht weten waar zij zijn en met welke wind zij hun schepen moeten richten.

Het eerste merkteken van het geloof, namelijk dat de Heer de Zoon van de levende God is, is gelijk de morgenster voor allen die in Zijn Kerk binnengaan.

380. 2. Onecht geloof is elk geloof, dat van het ware geloof, dat enig is, afwijkt, en het is bij degenen, die van elders inklimmen, en de Heer niet als God, maar alleen als mens beschouwen.

Dat onecht geloof elk geloof is dat van het ware geloof, dat enig is, afwijkt, is van zichzelf duidelijk, want wanneer het enige geloof het ware is, dan volgt daaruit, dat datgene dat daarvan afwijkt, niet het ware is.

Al het goede en al het ware van de Kerk wordt voortgeplant uit het huwelijk van de Heer en de Kerk, dus al datgene, wat wezenlijk naastenliefde en wat wezenlijk geloof is, is vanuit dat huwelijk; terwijl daarentegen al wat van die twee niet vanuit dat is, niet vanuit een wettig maar een onwettig bed afkomstig is, dus òf van een polygamisch bed of huwelijk òf van echtbreuk.

Uit een polygamisch bed is elk geloof dat de Heer erkent en de valsheden van ketterijen aanneemt; en geloof vanuit echtbreuk is dat wat drie Heren van één Kerk erkent; want dit geloof is òf gelijk een hoererende vrouw, òf gelijk een vrouw die met één man is getrouwd en haar nachten aan twee anderen verhuurt, en die, wanneer ze met hen samenligt, elk haar man noemt.

Dit is de reden waarom het geloof van haar onecht geloof wordt genoemd.

De Heer noemt dezen op vele plaatsen echtbrekers, en dezen worden ook onder de dieven en rovers verstaan bij Johannes: ‘Voorwaar zeg Ik ulieden: die niet ingaat door de deur in de stal van de schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en een rover; Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden’, (Johannes 10:1,9).

Ingaan in de stal van de schapen, wil zeggen: in de Kerk, en ook ingaan in de hemel; dat het ook wil zeggen: in de hemel, komt, omdat zij één vormen, en niet iets anders de hemel maakt dan de Kerk daar.

Vandaar is de Heer, evenzo als Hij de Bruidegom en de Echtgenoot van de Kerk is, ook de Bruidegom en de Echtgenoot van de hemel.

Of het geloof een wettige spruit dan wel een bastaard is, kan men nagaan en onderkennen aan de hand van de drie aanwijzingen, waarover boven werd gehandeld, dus de erkenning van de Heer als Zoon van God, de erkenning van Hem als God van hemel en aarde, en de erkenning dat Hij één is met de Vader.

Voorzoveel daarom een of ander geloof van deze wezenlijke dingen van het geloof afwijkt, is het onecht.

Een onecht geloof dat tevens overspelig is, is bij hen, die de Heer niet als Heer, maar alleen als mens beschouwen.

Dat dit zo is, blijkt duidelijk uit de twee afschuwelijke ketterijen: de ariaaanse en de sociniaanse, die in de christelijke Kerk vervloekt en daaruit verbannen zijn, en dit om deze reden, omdat zij de goddelijkheid van de Heer loochenen en van elders inklimmen.

Maar ik vrees dat deze gruwelen heden ten dage in de algemene geest van de mensen van de Kerk verborgen liggen.

Het is verwonderlijk, dat hoe meer iemand zich in geleerdheid en oordeel boven anderen verheven acht, des te meer is hij geneigd om over de Heer voorstellingen te grijpen en zich toe te eigenen, dat Hij een mens en niet God is, en dat Hij, omdat Hij een mens is, niet God kan zijn; en hij, die zich deze voorstellingen toe-eigent, brengt zichzelf in het genootschap van de Arianen en de Socinianen, die in de geestelijke wereld in de hel zijn.

Dat de algemene geest van de mensen van de Kerk heden ten dage van dien aard is, komt omdat bij ieder mens een geest als medegenoot is, want de mens kan zonder deze niet analytisch, redelijk en geestelijk denken; zo zou hij dus geen mens maar een redeloos dier zijn; en elk mens trekt een geest naar zich toe, die overeenkomt met de aandoening van zijn wil en vandaar met de gewaarwording van zijn verstand.

Aan hem, die zichzelf binnenleidt in goede aandoeningen door waarheden uit het Woord en door een daaraan overeenkomstig leven, wordt een engel uit de hemel toegevoegd; maar aan hem, die zichzelf binnenleidt in boze aandoeningen door bevestigingen van valsheden en door een boos leven, voegt zich een geest uit de hel toe, en wanneer deze eenmaal is toegevoegd, gaat de mens meer en meer als het ware een broederschap aan met de satans, en dan bevestigt hij zich meer en

meer in valsheden tegen de waarheden in het Woord, en in de ariaanse en sociniaanse gruwel tegen de Heer.

De reden hiervan is deze, dat alle satans niet enig ware uit het Woord kunnen horen uitspreken, noch de naam Jezus horen noemen.

Wanneer zij iets van dien aard horen, worden zij als furieën, rennen heen en weer en lasteren God; en wanneer dan het licht uit de hemel invloeit, storten zij zich halsoverkop in hollen, en in hun dikke duisternis, waarin ze een licht hebben als de nachtuilen in het donker, en zoals katten in de kelders hebben wanneer ze muizen achtervolgen.

Van dien aard worden na de dood allen, die de goddelijkheid van de Heer en de heiligheid van het Woord in hun hart en geloof loochenen.

Hun innerlijke mens is van dien aard, hoezeer hun uitwendige mens ook toneelspeelt en de christen voorgoochelt.

Dat dit zo is, weet ik, want ik heb het gezien en gehoord.

Allen die de Heer als Verlosser en Zaligmaker eren met mond en lippen alleen, maar in hart en geest Hem louter als mens aanzien, hebben, terwijl zij die dingen spreken en leren, een mond als een zak honing, maar een hart als een zak gal.

Hun woorden zijn als suikerbroden, maar hun gedachten als gifdranken; en ze zijn als opgerolde pasteien, waarin adders zijn.

Wanneer zij priesters zijn, zijn zij als kapers op zee, die de vlag van een rijk van de vrede uithangen, maar wanneer een schip naderbij vaart en hen als vrienden toeroept, de zeeroversvlag in plaats van de vorige hijsen, en het schip en zijn bemanning als gevangenen wegvoeren.

Zij zijn ook als de slangen van de 'boom der kennis van goed en kwaad', die naderbij komen als engelen van het licht en in de hand appels houden van die boom, beschilderd met goudgele kleuren, als waren ze van de 'boom des levens' geplukt, en zij bieden ze aan en zeggen: 'God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen, wetende het goede en het kwade', (Genesis 3:5), en wanneer zij daarvan gegeten hebben, volgen zij de slang in de onderwereld, en wonen met haar tezamen.

Rondom deze onderwereld zijn de satans, die van de appels van Arius en Socinus gegeten hebben.

Zij worden ook verstaan onder hem, 'die binnentrad en niet gekleed was met een bruiloftskleed, en uitgeworpen werd in de buitenste duisternis', (Mattheüs 22:11,12,13).

Het bruiloftskleed is het geloof in de Heer als Zoon van God, God van hemel en aarde, en één met de Vader.

Zij die de Heer alleen met de mond en de lippen eren, en Hem in hart en geest louter als een mens aanzien, zijn, wanneer zij de dingen openen die zij gedacht hebben en wanneer zij anderen overreden, geestelijke mensenmoordenaars, en de ergsten onder hen geestelijke menseneters; want de mens heeft het leven uit de liefde tot en het geloof in de Heer, maar wanneer dit wezenlijke van het geloof en van de liefde verwijderd wordt, dat de Heer Mens-God en God-Mens is, dan wordt zijn leven de dood; op deze wijze wordt derhalve de mens gedood en verslonden als een lam door een wolf.

381. 3. Huichelachtig geloof is geen geloof.

De mens wordt huichelachtig, wanneer hij veel over zichzelf denkt en zich boven anderen plaatst.

Want zo richt hij de gedachten en aandoeningen van zijn gemoed naar zijn lichaam en stort ze daarin uit, en verbindt ze met de zinnen ervan.

Vandaar wordt de mens natuurlijk, zinlijk en lichamelijk, en dan kan zijn gemoed niet aan het vlees, waarmee het samenhangt, onttrokken en tot God opgeheven worden, en het kan niets zien van God in het licht van de hemel, dat wil zeggen, niets geestelijks.

En daar hij een vleeselijk mens is, schijnen hem de geestelijke dingen, die binnentreden – wat plaatsvindt door het gehoor in het verstand – niet anders dan spookachtig toe of vlokjes in de lucht, ja zelfs als vliegen om het hoofd van een dravend en zwetend paard.

En daarom lacht hij ze in zijn hart uit; want dat de natuurlijke mens de dingen die van de geest zijn, of geestelijke dingen, als hallucinaties beschouwt, is bekend.

De huichelaar is onder de natuurlijke mensen de laagst natuurlijke, want hij is zinlijk, aangezien zijn gemoed strak is vastgebonden aan de zinnen van zijn lichaam, en vandaar houdt hij er alleen van datgene te zien, wat zijn zinnen hem opdringen, en aangezien de zinnen in de natuur zijn, dwingen zij het gemoed over elk ding vanuit de natuur te denken, en dus ook over alle dingen van het geloof. Wanneer deze huichelaar een prediker wordt, houdt hij in zijn geheugen de dingen vast, die over het geloof gezegd werden in zijn knapen- en jongelingsjaren; maar aangezien daarin van binnen niets geestelijks is, maar louter het natuurlijke, zo zijn ze, wanneer hij ze voor de gemeente voordraagt, niets dan onbezielde woorden.

Dat ze klinken alsof ze bezielde waren, komt vanwege de verlustigingen van de eigen- en wereldliefde, waardoor ze, al naar zijn welsprekendheid, welluidend aandoen en de oren bijna evenzo strelen als harmonische gezangen dat doen.

De huichelachtige prediker lacht, wanneer hij na de preek naar huis terugkeert, om alles wat hij over het geloof en uit het Woord voor de gemeente heeft opgedist; en misschien zegt hij bij zichzelf: 'Ik heb het net in het meer uitgeworpen en tarbotten en mosselen gevangen', want als zodanigen verschijnen hem in zijn fantasie al diegenen, die in het ware geloof zijn.

De huichelaar is als een gesneden beeld dat een dubbel hoofd heeft, het ene binnen in het andere; het inwendige hoofd zit vast aan de romp of aan het lichaam; en het uitwendige hoofd, dat zich rondom het inwendige kan draaien, is van voren beschilderd met de natuurlijke kleuren als een menselijk aangezicht, niet ongelijk aan de houten koppen in de etalages van de pruikenmakers.

Hij is als een boot, die de schipper door de opstelling van het zeil naar believen met de wind mee of tegen de wind in kan sturen; zijn begunstiging van al, wat de verlustigingen van het vlees en de zinnen daarvan streelt, is een dergelijk laveren.

Geestelijken, die huichelaars zijn, zijn volleerde komedianten, pantomime spelers en goochelaars, die de rollen van koningen, hertogen, primaten en bisschoppen kunnen spelen, en die, zodra zij hun theaterkleding hebben afgelegd, bordelen binnengaan en met hoeren samenleven.

Zij zijn ook als deuren, die aan een rond hengsel hangen, en naar binnen en naar buiten kunnen worden gedraaid; van dien aard is hun gemoed, want het kan naar de zijde van de hel en naar de zijde van de hemel worden opengedaan, en wanneer het naar de ene zijde wordt geopend, is het naar de andere zijde toegesloten; want – hetgeen verwonderlijk is – op het ogenblik, dat zij het heilig ambt verrichten en de waarheden uit het Woord leren, weten zij niet beter of zij geloven ze, want dan is de deur van de zijde van de hel gesloten.

Zodra zij echter naar huis terugkeren, geloven zij hoegenaamd niets, want dan is de deur van de zijde van de hemel gesloten.

Bij de huichelaars van de ergste soort heerst een innige vijandschap tegen waarlijk geestelijke mensen, want zij is als die van de satans tegen de engelen van de hemel.

Dat dit zo is, wordt door hen niet gevoeld zolang zij in de wereld leven, maar het openbaart zich na de dood, wanneer hun uitwendige waardoor zij de geestelijke mens hebben gespeeld, is weggenomen; want het is hun innerlijke mens, die zo'n satan is.

Maar ik zal zeggen hoe de geestelijke huichelaars – die degenen zijn 'die in schaapsklederen rondgaan, en van binnen grijpende wolven zijn', (Mattheüs 7;15) – voor de hemelse engelen verschijnen: zij verschijnen als waarzeggers, die op de handpalmen lopen en bidden, en met de mond vanuit het hart tot demonen roepen en hen kussen, maar in de lucht hun schoenen tegen elkaar slaan, en zo tot God een gedruis laten opklinken.

Wanneer zij echter op hun voeten staan, verschijnen zij wat de ogen betreft als luipaarden, wat de gang betreft als wolven, wat de mond betreft als vossen, wat de tanden betreft als krokodillen, en wat het geloof betreft als gieren.

X. Bij de boze mens is er geen geloof.

382. Al diegenen zijn boos, die de schepping van de wereld uit God, en daarmee dus God loochenen, want zij zijn atheïstische naturalisten.

Dat al deze boos zijn, komt omdat al het goede, dat niet alleen natuurlijk maar ook geestelijk het goede is, uit God is.

Zij die derhalve God loochenen, willen niet en kunnen daarom niet enig goede aannemen uit een andere bron dan uit die van henzelf; en het eigene van de mens is de begeerte van zijn vlees en al wat daarvan uitgaat, is geestelijk het boze, hoezeer het ook natuurlijk het goede schijnt.

Deze mensen zijn boos in theorie, terwijl de bozen in de praktijk diegenen zijn, die zich in het geheel niet bekommeren om de goddelijke geboden, die beknopt zijn samengevat in de Decaloog zijn neergelegd, en leven alsof zij aan geen wetten gebonden waren.

Dat dezen ook in hun hart God loochenen, hoewel velen van hen God met de mond belijden, komt omdat God en Zijn geboden één maken, waarom de tien geboden van de Decaloog genoemd werden: Jehovah Aldaar, (Numeri 10:35,36; Psalm 132:7,8).

Maar opdat nog duidelijker zal blijken, dat de bozen geen geloof hebben, zal het als gevolgtrekking uit deze twee stellingen voortkomen:

I. De bozen hebben geen geloof omdat het boze tot de hel behoort en het geloof tot de hemel.

II. Al diegenen in het christendom hebben geen geloof, die de Heer en het Woord verwerpen, hoewel zij zedelijk leven, en redelijk, ook over het geloof, spreken, leren en schrijven.

Maar hierover elk afzonderlijk.

383. I. De bozen hebben geen geloof, omdat het boze tot de hel en het geloof tot de hemel behoort.

Dat het boze tot de hel behoort, komt omdat al het boze daaruit is; dat het geloof tot de hemel behoort, komt omdat al het ware, dat van het geloof is, vanuit de hemel is.

Zolang de mens in de wereld leeft, wordt hij in het midden gehouden en wandelt hij dus in het midden tussen hemel en hel, en is hij in een geestelijk evenwicht, hetgeen zijn vrije keuze is.

De hel is onder zijn voeten en de hemel is boven zijn hoofd; en al wat uit de hel opklimt, is het kwade en het valse, maar al wat uit de hemel neerdaalt is het goede en ware.

Aangezien de mens in het midden tussen deze twee tegenovergestelden is, en tevens in geestelijk evenwicht, kan hij uit in vrijheid het ene of het andere kiezen, aannemen en zich toe-eigenen.

Wanneer dit het kwade en valse is, verbindt hij zich met de hel, maar wanneer dit het goede en ware is, verbindt hij zich met de hemel.

Hieruit blijkt niet alleen dat het kwaad tot de hel en het geloof tot de hemel behoort, maar ook, dat deze twee niet tezamen kunnen zijn in één substantie of in één mens, want wanneer zij tezamen waren, zou de mens als met twee koorden omwonden uiteengerukt worden en door het ene omhoog en door het andere omlaag getrokken worden, en zo zou hij als het ware in de lucht hangen.

Dit zou zoiets zijn alsof hij, zoals een merel, nu eens omhoog en dan weer omlaag vloog, en bij het omhoog vliegen God aanbad en bij het omlaag vliegen de duivel aanbad.

Dat dit profaan is, ziet eenieder.

‘Niemand kan twee heren dienen, zonder de ene te haten en de andere lief te hebben’, dit leert de Heer bij, (Mattheüs 6:24).

Dat daar waar het boze is geen geloof is, kan door verschillende vergelijkingen worden verduidelijkt, zoals door de volgende: het kwaad is gelijk een vuur – het helse vuur is ook niets anders dan de liefde van het kwaad – en het verteert het geloof als een strohalm, en legt dit en alle dingen van het geloof in as.

Het kwaad woont in de duisternis en het geloof in het licht; en het kwaad blust door valsheden het geloof uit, zoals de duisternis het licht.

Het kwaad is zwart als inkt en het geloof wit als sneeuw en blank als water; het kwaad maakt het geloof zwart zoals inkt de sneeuw en het water.

Verder kunnen het boze en het ware van het geloof op geen andere wijze verbonden worden dan als het stinkende met het geurige, dan als urine met het bouquet van wijn; en zij kunnen op geen andere wijze samen zijn dan als een stinkend lijk met een levende in één bed, en zij kunnen evenmin tezamen verkeren als een wolf in een schapenstal, en als een havik in een duiventil, en als een vos in een kippenren.

384. II. Al diegenen in het christendom hebben geen geloof, die de Heer en het Woord verwerpen, hoewel zij zedelijk leven, en redelijk, ook over het geloof, spreken, leren en schrijven.

Dit volgt als besluit uit al hetgeen voorafgaat.

Want het werd aangetoond, dat het geloof dat waar en enig is, het geloof in de Heer en uit de Heer is; en dat het geloof dat niet in Hem en uit Hem is, geen geestelijk geloof is maar een natuurlijk geloof, en het louter natuurlijke geloof heeft het wezen van het geloof niet in zich.

Bovendien is het geloof vanuit het Woord; het komt nergens anders vandaan, omdat het Woord uit de Heer is, en vandaar de Heer Zelf in het Woord is, waarom Hij zegt, ‘dat Hij het Woord is’, (Johannes 1:1,2).

Hieruit volgt, dat zij, die het Woord verwerpen, ook de Heer verwerpen, want zij hangen als één tezamen; voorts, dat zij die een van beide verwerpen, ook de Kerk verwerpen, daar de Kerk uit de Heer is door het Woord; en verder, dat zij, die de Kerk verwerpen, buiten de hemel zijn; want de Kerk leidt in de hemel binnen, en zij die buiten de hemel zijn, zijn onder de verdoemden en dezen hebben geen geloof.

Dat zij, die de Heer en het Woord verwerpen, geen geloof hebben, hoewel zij zedelijk leven, en redelijk ook over het geloof spreken, leren en schrijven, komt omdat zij niet een geestelijk-zedelijk, maar een natuurlijk-zedelijk leven hebben, noch een geestelijk-redelijk, maar een natuurlijk-redelijk gemoed; en de louter natuurlijke zedelijkheid en redelijkheid zijn in zichzelf dood; vandaar hebben zij, omdat zij dood zijn, niet enig geloof.

De mens die louter natuurlijk en ten aanzien van het geloof dood is, kan weliswaar over het geloof, over de naastenliefde en over God spreken en leren, maar niet vanuit geloof, vanuit de naastenliefde en vanuit God.

Dat alleen zij geloof hebben, die in de Heer geloven, en dat anderen geen geloof hebben, blijkt uit de volgende plaatsen: ‘Die in de Zoon gelooft, wordt niet geoordeeld, maar die niet gelooft is reeds geoordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de naam van de enigverwekte Zoon van God’, (Johannes 3:18); ‘Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die de Zoon niet gelooft, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem’, (Johannes 3:36); ‘Jezus zei: Wanneer de Geest der waarheid gekomen zal zijn, zal Hij de wereld van zonde overtuigen, omdat zij in Mij niet geloven’, (Johannes 16:8,9); en tot de Joden: ‘Indien gij niet gelooft dat Ik ben, gij zult in uw zonden sterven’, (Johannes 8:24); Daarom zegt David: ‘Ik zal van het besluit verhalen; Jehovah zei: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt; kust de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij niet op de weg vergaat; welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen’, (Psalm 2:7,12) Dat er in de voleinding der eeuw, wat de laatste tijd van de Kerk is, geen geloof meer zal zijn, omdat er geen

geloof meer zal zijn in de Heer als de Zoon van God, God van hemel en aarde, en één met de Vader, voorzegt de Heer bij de evangelisten, zeggende, 'dat er zal zijn de gruwel der verlaten en een verdrukking, hoedanige niet is geweest en ook niet zijn zal; en dat de zon verduisterd zal worden, en de maan haar schijnsel niet zal geven, en de sterren van de hemel zullen vallen', (Mattheüs 24:15,21,29); en in de Openbaring, 'dat de satan, uit zijn gevangenis ontbonden, zal uitgaan om de natiën te verleiden, die in de vier hoeken van de aarde zijn, en waarvan het getal is als het zand van de zee', (Openbaring 20:7,8) En aangezien de Heer dit voorzag, zei Hij ook: 'Doch de Zoon des Mensen, als Hij komt, zal Hij geloof vinden op de aarde', (Lucas 18:8).

Wordt vervolgd.